

Helsingin kaupunki
Terveyskeskus

**TERVEYDENHUOLLON ATK-PÄIVÄT 30-31.5.2005
MARINA CONGRESS CENTER
HELSINKI**

**MONIAMMATILLISEN KERTOMUKSEN KÄYTTÖ
HELSINGIN TERVEYSKESKUKSESSA**

Hallintoylihoitaja
Marketta Kupiainen
Helsingin terveyskeskus

HELSINGIN VÄESTÖMÄÄRÄ 1.1.2004

- **helsinkiläisiä 1.1.2005 559 330**, joista
 - alle 15-vuotiaita 87 683 (16 %)
 - yli 65-vuotiaita 75 326 (14 %)
 - yli 85-vuotiaita 9562 (2%)

HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN ORGANISAATIO

1.1.2005

Terveyslautakunta

Toimitusjohtaja

7 osastoa

Terveysasemat (31 terv.asemaa)

Kotihoito (5 kh:n palvelualueetta, 59 lähipalvelualueetta)

Hammashuolto (47 hammashoitola)

Akuuttisairaala (3 ak.sairaala, kuntoutuspavelut,
tk-päivystys, itäinen sairaalapäivystys)

Pitkäaikaissairaala (4 sairaala)

Psykiatria (yksi sairaala, psykiatrian poliklinikat)

Hallinto- ja palvelukeskus (strategiayksikkö,
hallintopalveluyksikkö, tukipalveluyksikkö)

HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN SAIRAASIJAT 1.1.2005 ALKAEN

- Akuuttisairaalan vuodeosastot 775 ss
- Kotisairaalat 90 ss
- Pitkäaikaissairaalan vuodeosastot 1212 ss
- Psykiatrian vuodeosastot 330 ss

HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN TAUSTALUKUJA

suoritteet v. 2003

• avohoitokäynnit	2 543 000
• pitkäaikaishoitopäivät	538 000
• akuuttihoitopäivät	367 000
• psykiatrian avohoitokäynnit	160 000
• psykiatrian avohoitopäivät	91 000
• psykiatrian vuodeosastopäivät	112 000

HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN (ENT. TERVEYSVIRASTO) SIIRTYMINEN SÄHKÖISEEN POTILASASIAKIRJAJÄRJESTELMÄÄN

- Pegasos-tietojärjestelmän käyttöönotto vuosina 2001-2002
- Pegasos on kaikkien perusterveydenhuollon työntekijöiden käytössä oleva potilasasiakirjakokonaisuus, eri ammattiryhmillä omat sivut => hyödyttää koko työyhteisöä, moniammatillisuuden osaaminen korostuu
- siirtyminen tapahtui portaittain silloisten alueellisten alueellisten terveyskeskusten toiminnoissa
- taustalla Terti-projekti, jossa erilaista atk-osaamista
- laaja-alainen potilastietojärjestelmien analysointi ja tarkka suunnitelma takasivat Helsingin kokoiseen perusterveydenhuollon toimintakokonaisuuteen hallitun sähköisen potilastietojärjestelmän käyttöön oton

JATKUU.... SIIRTYMINEN PEGASOS-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖN

- koulutukset toteutettiin ammattiryhmäkohtaisesti
 - pääkäyttäjät: usean viikon koulutus
 - muut käyttäjät: ½pv-4-5 päivää
- Pegasos-potilastietojärjestelmän käyttöönottoa auditoitiin systemaattisesti
- vuoden 2002 lopussa järjestelmän käyttäjiä oli 2900 henkilöä
- tietohallintoyksikkö opastaa, kouluttaa pegasos-järjestelmän käyttöön, valvoo käyttöä ja koordinoi ohjelman kehittämistä ohjelmatoimittajan kanssa

TERVEYSKERTOMUKSEN/SAIRAUSKERTOMUKSEN MERKITYS ASIAKKAAN/POTILAAN HOIDOSSA PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

- Terveydenhuollon lainsäädäntö (mm. laki potilaan asemasta ja oikeuksista) säätelee ja määrittelee terveydenhuollon potilasasiakirjojen sisältöä, asiakirjojen säilytystä ja tietojen luovutusta
- sisältää informaatiota asiakkaan/tutkimus- ja hoitotiedoista
 - potilaan hoidon tarpeen ja tavoitteet
 - kuvaa hoidon etenemistä
 - takaa hoidon jatkuvuuden ja sen seurannan
=> muodostaa koko hoitoepisodia käsittävän tiedoston
- juridinen näkökulma

TERVEYSKERTOMUKSEN/SAIRAUSKERTOMUKSEN MERKITYS ASIAKKAAN/POTILAAN HOIDOSSA PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

- nivoo yhteen eri ammattiryhmien työskentelyn potilashoidossa, hoidon tavoitteellisuuden yhdenmukaisuus
 - vasinkin vanhusten hoidossa moniammatillinen osaaminen korostuu, eri ammattiryhmien kirjaamaa tietoa tarvitaan vanhuspotilaan hoitoketjun koordinoinnissa

SÄHKÖINEN POTILASTIETOJÄRJESTELMÄ EDELLETTI TOIMINTATAPOJEN MUUTOSTA HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN TOIMINNASSA

- potilaan hoito/vastaanotto-prosessin vaiheet jouduttiin tarkastelemaan uudelleen (asiakkaan/potilaan sisään kirjoituksesta uloskirjoitukseen)
- oli yllättävää huomata kuinka paljon käytössä oleva potilasasiakirjajärjestelmä vaikuttaa perusterveydenhuollon toimintatapoihin, päivärutiineihin ja työnjakoihin
- sähköinen potilastietojärjestelmä vakioi kirjaamiskäytäntöjä paljon
- kirjaamiskäytäntöjen muuttuminen hidasta

SÄHKÖINEN POTILASTIETOJÄRJESTELMÄ EDELLYTTI TOIMINTATAPOJEN MUUTOSTA HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN TOIMINNASSA

- potilaan hoitoprosessi ja siihen liittyvät kirjaamiset mallinnitettava uudestaan
 - vanhoja toimintatapoja jouduttu arvioimaan, uusia sähköiseen potilastietojärjestelmään soveltuvia ilmoittautumis- ja hoitokäytäntöjä tilalle
 - terveysasemilla, ajanvarauspoliklinikoilla (ajanvarausten antaminen yhtä aikaa eri huoneista, ennen vain yksi rengaskansio, ilmoittautumismenettelyt, lääkärin vastaanotolle valmisteltavat asiapaperit, laboratoriolähetteet ja muut lähetteet etenevät sähköisenä)
 - vuodeosastoilla; lääkärin kierrot, kirjaamisen sisällöt, erilaiset luokitukset, milloin työvuorossa kirjataan (rajallisesti atk-laitteita), hoitajien raportit

SÄHKÖINEN POTILASTIETOJÄRJESTELMÄ EDELLYTTI TOIMINTATAPOJEN MUUTOSTA HELSINGIN TERVEYSKESKUKSEN TOIMINNASSA

- sähköiset lähetekäytännöt toiseen organisaatioon (esim HUS) ; edellyttää järjestelmien sovittamista yhteen
- sähköisen asiakirjajärjestelmän ja paperisen sairauskertomuksen yhteensovittamista, osa potilaanhoitotiedoista säilytettävä paperisessa sairauskertomuksessa, ”kuumekurva”

MITEN SÄHKÖINEN POTILASTIETOJÄRJESTELMÄ HYÖDYTTÄÄ MONIAMMATILLISTA TYÖSKENTELYÄ PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

- saman organisaation sisällä potilasasiakirjojen hyödynnettävyys; tk-sairaalassa voidaan tarkistaa potilaan lääkitystiedot terveysaseman määräysten osalta tai kotihoidossa voidaan tarkistaa potilaan tk-sairaalahoitajakson aikaisia lääkitystietoja
- sähköinen potilastietojärjestelmä on aina toimintavalmis, sen sijaan asiakkaan/potilaan terveyskertomus/sairauskertomus voi olla väärässä paikassa tai hukassa
- pitää sisällään paljon tietoa, luokittelee tietoa
- nopeuttaa potilaan hoitotietojen etsimistä; edellyttää käyttäjältään järjestelmän hallintaa

MITEN SÄHKÖINEN POTILASTIETOJÄRJESTELMÄ HYÖDYTTÄÄ MONIAMMATILLISTA TYÖSKENTELYÄ PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

- teksti on selkeästi luettavaa, koska ei voi kirjoittaa enää käsin
- usea työntekijä voi käsitellä potilaan tietoja samanaikaisesti (etu tk:n akuuttivuodeosastoilla)
- tilastointimahdollisuudet lisääntyneet

MILLAISIA HAASTEITA SÄHKÖISESSÄ POTILASTIETOJÄRJESTELMÄSSÄ

- henkilökunnan motivaatiolla käyttää sähköistä järjestelmää on ratkaiseva merkitys, motivaatio on kasvanut koko ajan , muutosvastarinta on poistunut
- aluksi vanhemmilla työntekijöillä pelkoa käyttää atk:ta, kirjaaminen hidastui, atk-laitteille täytyi ”jonottaa”,
- pegasos-järjestelmä koettiin alkuun monimutkaisena, monen mielestä alussa kirjaaminen oli muuttunut ’klikkailuksi’
- suoritteet hieman vähentyneet avoterveydenhuollossa
- lääkärinkierrot aluksi hankala toteuttaa, mukana kannettava tietokone ja paperiset sairauskertomukset

MILLAISIA HAASTEITA SÄHKÖISESSÄ POTILASTIETOJÄRJESTELMÄSSÄ

- hoitotyön kirjaamisen osio on vieläkin ”kankea”, vaikka kehitystyötä on tehty koko ajan
- pegasoksessa ei voi pitää useita sivuja auki samalla kertaa; varsinkin lääkärit, terveydenhoitajat, sairaanhoitajat ja erityistyöntekijät kokeneet sen puutteena
- sähköisen potilastietojärjestelmän käyttötekniikka hallittava; vaikeuksia jos Pegasosta hallitsematon sijainen tulee esim. keikalle => täytyy tulostaa paperitiedot potilaasta hänen käyttöön
- hallittava menettelyt poikkeustilanteissa; esim. jos ohjelma ”kaatuu”

MILLAISIA HAASTEITA SÄHKÖISESSÄ POTILASTIETOJÄRJESTELMÄSSÄ

- muiden ammattiryhmien tekstejä voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän (esim. hoitotyön yhteenvetolomakkeen käyttöä on kehitetty; siihen kirjoitettava tieto kokoaa hyvin yhteen mm. potilaan toimintakykyä käsittelevät tiedot >muut ammattiryhmät hyödyntävät mm. potilaan kotiutuksen valmistelussa)
- hoitotyön kirjaamisessa löytyy porsaanreikiä, voi oikoa kirjaamismerkintöjä. Tällöin kirjaamismerkinnät eivät rekisteröidy hoitotyön tarveluokituksen mukaisesti
- on valtava johtamis- ja kehittämishaaste sekä ylilääkäreille, ylihoitajakunnalle ja lähiesimiehille

MILLAISIA HAASTEITA SÄHKÖISESSÄ POTILASTIETOJÄRJESTELMÄSSÄ

- työntekijät tuoneet myös itse esille kehittämistarpeita ja kehittämisehdotuksia; kehittämistyö etenee koko ajan, joidenkin mielestä liian hitaasti
- pidettävä huolta, että näin suuressa organisaatiossa kuin Helsingissä, ei oteta käyttöön omia paikallisia käytäntöjä, vaan kaikki kehittämistyö eteneen keskitetysti, tietohallinto koordinoi
- potilashoitoa koskevissa kehittämishankkeissa tietohallinto otettava mukaan, koska melkein kaikilla hankkeilla on vaikutusta Pegasokseen